Dunaszekcsői Hírek

4. évf. XII. szám 2025. December

Tartalom:

Helyi hírek..... 2-9. oldal

Zöld sarok..... 10. oldal

Történelmi növények..... 11-12. oldal

Könyves sarok..... 12. oldal

Tév/hitek 13-14.oldal

Hangszín ..... 15. oldal

Virágszirmok..... 16. oldal

Elérhetőségek:

-muvhaz.dszekcso@gmail.com

-Dunaszekcsői Művelődési Ház Facebook oldala

-7712 Dunaszekcső Kossuth Lajos u. 33.

- instagram

- weboldal:muvhazdszekcso.wixsite.com

Az újságot megjelentette Dunaszekcső Község Önkormányzata 150 példányban.

Szerkesztő: Mikoláné Kulutácz Tímea

Lektorálta: ifj. Galambosi László

Programajánló

2025. december 6. (szombat) 13.00 - Beigli sütő verseny - 16.00 Mikulásváró rajzpályázat eredményhirdetése - Művelődési Ház

2025. december 18. (csütörtök) - Óvodás karácsonyi műsor - Művelődési Ház

2025. december 20. (szombat) 15.00 - Karácsonyi hangverseny és adventi vásár - Katolikus templomtér

2025. december 31. (szerda) 21.00 - Szilveszteri batyusbál - Művelődési Ház

Önkormányzati hírek

2025. november 24-én megtartottuk szokásos közmeghallgatásunkat, amin Sáhó László polgármester többek közt a következőkről is beszámolt:

Versenyképes Járások Program

Október végén megérkezett a pályázati támogatás, 37,8 millió forint értékben. November elején megrendelésre kerültek a falu buszmegállóiba telepítendő buszvárók és a közterületek karbantartását szolgáló eszközök, gépek is. A Hivatal alsó szintjének felújítása és a tároló helyiség kialakítására várhatóan a következő év elején kerül majd sor, a munka megrendelés alatt van.

Év végi szociális juttatások

Jó szokásunkhoz híven idén is támogatjuk a faluban élő gyermekeket és segítjük a mindennapi életük szebbé tételét, főleg így Karácsonyhoz közeledvén. Iskoláztatási és óvodáztatási támogatást biztosítunk minden helyben iskolába és óvodába járó, továbbá speciális oktatásban résztvevő gyermekek részére, melynek összege gyermekenként 15.000 forint. Idén is Karácsonyi ajándékcsomagokkal kedveskedünk azoknak a gyerekeknek, akik a helyi iskolába vagy óvodába járnak. Valamint csoportonként 50.000 forinttal támogatjuk az óvodás gyermekeket, amit óvodai játékok beszerzésére fordítanak a pedagógusok, hogy legyen a gyerekeknek valami személyre szóló a karácsonyfa alatt. Nem csak őket, de az időseket és a rászoruló felnőtteket is támogatjuk. A 70 és 70 év feletti nyugdíjasok részére is adunk karácsonyi csomagot. A tüzelőanyag-támogatási kérelmeket a hónap elején bírálja el a Bizottság.

Konyha

Szükséges karbantartásként elvégeztük a Konyha padlóösszefolyójának felújítását. Továbbá az ellenőrzések miatt szükségszerű volt az akadálymentesítés, ezért a küszöbök felszedésre kerültek. Ezekkel együtt kisebb korszerűsítést is végrehajtottunk: új vécécsésze, mosdókagyló, csaptelepek, 2 db bojler és 2 db öltözőszekrény lett beszerezve. A következő évben pedig egy zöldségtároló helyiség kialakítását tervezzük.

December 20-án mindenkit várunk szeretettel a Dunaszekcsői Fúvószenekar hagyományos Karácsonyi Hangversenyére a templomba és az azt követő Adventi Vásárra a templomtérre.

Dunaszekcső Képviselő-testülete és Sáhó László polgármester minden dunaszekcsői lakosnak Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kíván!

Ovis hírek

November legfontosabb ünnepe a Márton-nap. Erre készültünk a hónap elejétől, ismerkedtünk a jeles naphoz fűződő legendával, szokásokkal, énekeket, verseket, népi játékokat tanultunk, lámpásokat készítettünk, és különböző technikával készült libák lepték el a faliújságokat. Márton napján, november 11-én lámpásainkkal a szülők kíséretében a Művelődési Ház udvarára vonultunk, ahol kis műsorunkkal egészítettük ki az iskolások előadását és énekét.

November 12-én Bátára látogatott Óvodánk 16 gyermeke, ahol a Hangoló Zenés Gyermekszínház előadását tekinthették meg, interaktív formában. Köszönjük a meghívást!!

November 25-én tartottuk Adventi barkácsdélutánunkat. Nagy öröm számunkra, hogy szép számmal vettek részt a szülők, és egy jó hangulatú, karácsonyra hangolódó néhány órát tölthettünk együtt. 22 család otthonát díszíthetik a szebbnél szebb adventi koszorúk és ajtódíszek. Az Óvoda által biztosított alapanyagokat a szüreti bálra bérbeadott ruhákból befolyt összegből finanszíroztuk. Köszönjük mindenkinek, aki eljött, reméljük sikerült örömet szerezni gyermekeknek, szülőknek egyaránt!

November 26-án a Napraforgó-bérletesek ismét színházi élményben részesültek Mohácson. A Grincs című zenés előadás nagy sikert aratott, méltó kezdetet adva az előttünk álló adventi időszaknak.

Iskolás hírek

Közös projekt a népmese napja alkalmából

Már évek óta hagyomány nálunk, hogy a népmese napjáról az iskola, az óvoda és a községi könyvtár közös projekt keretén belül emlékezik meg.

A ráhangolódás már két héttel előbb elkezdődött idén is „Minden napra egy mese” címmel. A gyerekek itt nemcsak népmese kincsünkkel ismerkedhettek, hanem rövid kis feladatok megoldásával versenyezhettek is, melynek eredményhirdetése a projektzáró napon volt.

Az óvoda a szülőket próbálta a mindennapos mesélésre ösztönözni szintén egy kis versennyel, ill. szülői értekezleten a mese fontosságára hívták fel a szülők figyelmét.

A ráhangolódást segítette a mohácsi könyvtár is, akik egy nagyon szórakoztató, élménydús mese programmal jöttek hozzánk.

A közös projektzáró napon a „táltos paripa” megkeresése mellett további játékos feladatok várták a gyerekeket a különböző állomásokon.

A három intézmény összefogásával ismét egy szép programmal gazdagodtak a szekcsői gyerekek.

Lánycsóki Élménypark!

Októberben osztálykiránduláson vett részt a 2. osztály a Lánycsóki Élményparkban. Már az utazás is nagyon izgalmas volt, hiszen meglepetés volt az osztály számára, mindenki jókedvűen várta a közös élményeket. Az élményparkban sokféle érdekes program várt ránk. Kipróbálhattuk a minigolfpályákat, ahol ügyesen kellett célozni, és koncentrálni. Az akadálypályákon másztunk, egyensúlyoztunk és sokat nevettünk. Kincskeresésre is sor került, ahol mindenki egyedül keresgélte az elrejtett meglepetéseket.

Ezután célba lövéssel próbálkoztunk, majd egy vidám váltóversenyen versenyeztünk egymással. A nap egyik legizgalmasabb része a 3D-s elvarázsolt labirintus volt, ahol igazi kalandnak éreztük a kijutást. A sok játék és mozgás után fáradtan, de boldogan indultunk haza. Mindenki remekül érezte magát, és szívesen visszamennénk még egyszer a Lánycsóki Élményparkba.

Wenczel Tilda, osztályfőnök

Október az Idősek Hónapja

A dunaszekcsői negyedik osztályos tanulók minden évben ebben a hónapban felkerekednek és köszöntik a helyi időseket. Az idén egy rövid színdarabbal készültünk, majd inkább az interaktivitásra helyeztük a hangsúlyt. Bevontuk a közönséget - akik között voltak szülők, nagyszülők, érdeklődő idősek - egy közös táncba és éneklésbe. Aztán vegyes csapatokat alkottunk, és egy időseknek-gyerekeknek szóló kvízt oldottunk meg, nagyon vidám hangulatban. Ennek során a csapattagok sok új információt szereztek egymástól a zenék, játékok, használati tárgyak, és az élet egyéb apróságainak területén. Zárásként egy közös rajzolás következett, az élet fájára kellett mindenkinek a saját arcképét, ill. akár a hozzátartozók arcképét megrajzolni és felragasztani. Nagyon színes, vidám életfa jött így létre. A képet otthagytuk az Otthonban, az idősek örömére.

Gubik Viktória, osztályfőnök

Barangolásunk a Völgységben

Hosszú évek óta hagyomány iskolánkban, hogy évente egyszer kirándulást szervezünk a Mecsek vadregényes erdőkkel övezett hegyei közé. Az idei évben ezt a túrát rendhagyóan a Völgység lankáira szerveztük. A „Világ Gyalogló Hónap” felhíváshoz igazodva október 17-én vettük fel a túracipőt.

Az iskolánk tanulóiból, kísérő szülőkből és pedagógusokból álló 39 fős csapat reggel Mórágyra utazott, innen indult a túra. A sárga jelzésű turistaúton Bátaapáti felé vettük az irányt.

Útközben ismerkedhettünk a vidék botanikai különlegességeivel is. Bátaapátiba érkezve az Apponyi-kilátót céloztuk meg. A 13 méter magas, fából készült kilátóról tárult elénk a Geresdi-dombság csodás panorámája, amelyet a verőfényes napsütés és az ősz egyre élénkebb színei tettek még emlékezetesebbé. Egy rövid pihenőt követően a falut elhagyva a kék jelzésen folytattuk utunkat, melynek során kisebb-nagyobb emelkedők és lejtők tették változatossá a kirándulást. Többségében az ősz színeiben pompázó erdőben, de volt, hogy nyílt terepen túrázva érkeztünk vissza a kiindulópontra, Mórágyra. A falu határához érve megálltunk a Mórágyi-rögnél, ahol Kis-Gadó Csabáné kolléganőnk mesélt érdekes tudnivalókat erről a geológiai különlegességről.

A túra során 14 kilométert gyalogoltunk, eközben 320 méternyi szintkülönbséget kellett leküzdeniük a vállalkozó szelleműeknek. Az időjárás is a kegyeibe fogadott bennünket, szikrázó napsütésben, kiváló kirándulóidőben volt részünk.

A nap utolsó megállójaként útközben meglátogattuk a Bátaszéki Hulladékudvart. Iskolánk nagy hangsúlyt fektet a környezettudatos nevelésre, ezért céloztuk meg a túra kiegészítő programjaként a hulladékudvar megtekintését. A barátságos fogadtatás után kis csapatunk szakszerű és készséges tájékoztatást kapott a szelektív hulladékgyűjtésről, így tanulóink testközelből megtapasztalhatták ennek fontosságát – így hasznos és szemléletformáló ismeretekkel gazdagodhattak. Délután kellően elfáradva, de élményekkel telve tértünk haza.

Az utazásban nyújtott segítségért köszönet Faragó István autóbuszos vállalkozónak, a kísérő szülőknek és pedagógusoknak a gyerekek felügyeletéért, valamint Szebényi Gézának a Bátaszéki Hulladékudvarban a lelkes kalauzolásért.

Treutz László

2025: Egy aktív év a német önkormányzat életében

Év végén mindig végig gondoljuk, mit történt az elmúlt esztendőben. Most én is egy ilyen kis számvetésre szeretném meghívni a kedves olvasót! Nézzük, mi is történt a Szekcsői Németek Nemzetiségi Önkormányzata háza táján!

A január a szokásos programokkal telt: részt vettünk az országos német önkormányzat gálaműsorán, majd megtartottuk idei svábbálunkat. A bál az utóbbi évek egyik legjobb hangulatú rendezvénye volt. A bevételt az általunk felújított

emlékhelyek (keresztek, a kálvária, a sírkert, a szentháromság kápolna körüli terület) kaszálására, rendben tartására fordítottuk.

Február a pályázatírások hónapja volt. A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásából sikerült a Művelődési Ház sarok termébe és a könyvtár iroda helyiségébe beszereltetni a klímákat, ill. a fúvóstalálkozó lebonyolítására is jelentős összeget nyertünk. A Baranyai Német Önkormányzatok Szövetségétől a német nemzetiségi napunkra és a népismereti táborunkra kaptunk támogatást.

Tavasszal megvalósult az idei év legnagyobb saját költségvetési projektje: 800.000 forinttal támogattuk a katolikus templom padfűtésének beszerelését. Reméljük, sokak örömére!

Májusban részt vettünk Kaposszekcsőn, testvérönkormányzatunknál egy baráti találkozón. Ez a kapcsolat már 22 éve tart, rendkívül sokat tanultunk, és tanulunk ma is egymástól.

Májusban megérkezett az idei feladatalapú támogatás, így el tudtuk osztani az idei támogatásokat, többek között az iskola és az óvoda nemzetiségi oktatására, a német tánccsoport és a zenekar működésére, a könyvtár német nemzetiségi témájú dokumentumainak állománygyarapítására.

Még május folyamán elvégeztük a szabadtéri színpad éves állagmegóvási festését.

Június elején megtartottunk hagyományos német nemzetiségi napunkat, ahol idei fellépő vendégünk a újonnan megalakult bári német nemzetiségi kórus volt. A szentmisén és a kitelepítési emlékmű koszorúzásán megemlékeztünk a II. világháború alatti, ill. utáni elhurcoltakról, kitelepítettekről.

Június végén rendhagyó módon jutalmaztuk meg azokat a tanulókat, akik a tanév folyamán szorgalmasan dolgoztak német órákon. Három napos népismereti tábort szerveztünk nekik, aminek a témája a búza volt: aratástól a kenyérig. Első nap az aratással foglalkoztunk. A gyerekek maguk is kipróbálhatták, milyen sarlóval dolgozni, majd az Örökségházban megnéztük a korabeli aratási eszközöket. Ezt követte a barkácsolás szalmából, egy kis ének és tánc. Második nap a malmokkal, az őrlés folyamatával ismerkedtünk. Nagyon élvezték a kirándulást a Szent Miklós malomba.

Harmadik nap eljött a kenyérsütés ideje. Együtt dagasztottunk, és együtt készítettük lisztből az ebédet is, a Schupfnudelt. Ezen a napon olyan megtiszteltetés ért bennünket, hogy vendégünk volt a német nemzetiségi televízió, az Unser Bildschirm. A tudósítást a július eleji adásban mindenki láthatta.

Mindhárom nap hagyományos sváb ételeket ehettek a gyerekek ebédre, köszönet érte Kovács Lázárnénak és Pajkos Gábornénak!

A programok szeptemberben folytatódtak a közmeghallgatással, majd a pécsi harmonikás találkozó gálaműsorával, ahová a legszorgalmasabb zenészeknek vettünk jegyet, megköszönve munkájukat. Jegyet vásároltunk továbbá 7. és 8. osztályos tanulóinknak a német színház, a Deutsche Bühne „Schweres Gepäck" (Nehéz csomag) c. előadására, ahol interaktív formában ismerhették meg a kitelepítés történetét.

November közepén kezdődött másik új programunk, az „Omas Küche" (Nagymama konyhája). A cél az volt, hogy a fiataloknak megtanítsuk nagyanyáink régi receptjeit. Első alkalommal gőzgombócot készítettünk káposztával, másodszor a rétes nyújtás volt a feladat. Erre az évre még egy főzést tervezünk. Nagyon örültünk, hogy sokan érdeklődtek a program iránt! Reméljük, egyre többen kapnak kedvet a régi, olcsó és tápláló ételek főzéséhez!

Az évet a karácsonyi koncert támogatásával fejezzük be.

Ezúton köszönöm képviselő társaim önzetlen, sok társadalmi munkáját! Köszönet mindazoknak, akik segítségünkre voltak programjaink megvalósításában!

A Szekcsői Németek Nemzetiségi Önkormányzata békés, boldog karácsonyt kíván mindenkinek!

Schmidt Gabriella

Halloween kis falunkban – Borzongásra fel!

A Halloween ősi kelta hagyományokból kialakult autentikus ír ünnep október 31. éjszakáján.

Ezen az éjszakán fellibbennek az evilág és a túlvilág közötti határok. Megnyílnak a tündérdombok és az emberfeletti lények, a halottak szabadon járhatnak köztünk. Ez maga a körítés, az ünnep meserésze, de valójában a nép körében ez a nap volt a kemény mezőgazdasági munkák után való pihenés első napja, az örvendezés napja. Az írek házról házra jártak csoportosan kántálva, hogy elűzzék a háztól a rontó szellemeket, no persze nem ingyen, némi fizetség fejében. Ilyenkor szokás volt örömtüzeket gyújtani, jósolni egymásnak, de fontos szerepet kapott a töklámpás faragása is.

A Halloween sokak számára egy modern, közösségi és szórakoztató kiegészítése az őszi ünnepkörnek, mely során akár jótékonykodásra is sort lehet keríteni.

Immáron második alkalommal került megrendezésre október 31-én falunkban gyermekek és felnőttek részére egyaránt a Dunaszekcsői Gyermekekért Egyesület szervezésében egy Jótékonysági Halloween buli.

Halloween-t megelőző nap egyesületünk közös családi tökfaragásssal – tökfestéssel hangolódott a másnapi borzongásra. A gyerekek és szüleik nagyon kreatívak voltak, mindenki nagyon élvezte a közös faragást, a tökfestésnek pedig különösen nagy sikere volt. Köszönjük a falu lakóinak a sok-sok tök felajánlást, ezzel nagy örömet okoztak a gyerekeknek!

Majd másnap délután a gyerekek, este pedig a felnőttek rémisztő jelmezekbe öltözve szórakozhattak. A gyerekeket

tánccal, büfével, játékokkal vártuk délután. Senki sem hagyta otthon a jelmezét - szellemektől kezdve egészen a vámpírig, ördögökig -, borzongató kis jelmezesekkel találkozhattunk. A buli egyik izgalmas pontja volt egy keresős játék a sötét Halloween-i éjszakában. A gyerekek nagyon élvezték és ügyesen megtalálták az elrejtett számokat, melyeket édességcsomagra válthattak.

Örülünk, hogy a gyerekek arcára mosolyt csalhattunk és a felnőttek részére is egy kis kikapcsoló jelmezes bulit tudtunk rendezni. Köszönettel tartozunk támogatóinknak, mindenkinek, aki részt vett, illetve segítette rendezvényünk lebonyolítását. Az összes bevételt a dunaszekcsői gyermekek változatos programjaira fordítjuk.

Dr. Boda Réka

(Dunaszekcsői Gyermekekért Egyesület tagja)

December

Zöld sarok - Dr. Acél Csaba rovata

Ha a december is ilyen szép havas tájat tud majd varázsolni, mint amilyet november utolsó napja, akkor végre hópaplan alatt tudnak majd a vetések áttelelni, a fagytól védetten. Népies nevén a december – találóan – az Álom hava nevet kapta, hiszen a növények, fák, bokrok most alusszák téli álmukat.

Az Európában felszaporodott medve, hazánkban még csak szórványosan fordul elő un. kóborló példányok formájában – ők valódi téli álmot alszanak, de nem nálunk, csendesebb, eldugott, magashegyi barlangokat keresnek maguknak.

Viszont a nagyon hasznos kis denevérek is téli álmot alszanak, nekik nincs szükségük tágas hegyi barlangokra, szerényebb hálóhellyel is beérik. Testhőmérsékletük akár 6-8 fokra is le tud hűlni, a szívverésük pedig percenként akár egyre is.

Sokáig az a hiedelem tartotta, hogy a borz is téli álmot alszik, amiből csak annyi igaz, hogy földalati várába behúzódva próbálja átvészelni az ínséges időket, de sokszor az éhség arra készteti, hogy télen is táplálék után keresgéljen.

Nem vagyok büszke rá, de sok sok évvel ezelőtt engem is „átvert” egy borz. Holdvilágos, havas estén disznóra vártam, a szóróra kirakott kukoricára. Az erdőből csörtetés, szuszogás közeledett, biztos voltam benne, hogy egy magányos kis disznó a tettes. Aztán az erdő szélén meg is jelent a hang gazdája, aki a csalóka holdvilágban teljesen disznó formát mutatott, így a sorsa megpecsételődött. A meglepetés akkor jött, amikor leszálltam és birtokba vettem. Egy jókora borz volt a „disznó”.

forrás: internet

Az éjszakai kalandjára pedig akkor derült fény, amikor kifőztem a koponyáját. A szemfoga helyén, egy hatalmas tályog tátongott az állkapcsában, nyilván ettől nem tudott rendesen enni, télire való zsírtartalékot felhalmozni.

Vadászbarátaim szerint, tudta, hogy fogorvos ül a lesen, de a fájdalomcsillapításnak nem ezt a módját gondolta.

Az álom hava mellett, a népies kalendárium, Karácsony havának is nevezi decembert, ami valóban a koronát teszi fel erre a hónapra. Ez az az ünnep, ami melegséget hoz a szívekbe, ahol a családok, a gyerekek csillogó szemmel állják körül a karácsonyfát, ahol gondolatban azokat is magunk mellé képzeljük, akik már eltávoztak közülünk.

Békés Boldog Karácsonyi Ünnepeket!

A narancs története és jelentősége – tudománytól a szimbolikáig

Történelmi növények - dr. Kovács Iván rovata

A narancs (Citrus sinensis) a rutafélék (Rutaceae) családjába tartozó örökzöld fa gyümölcse. Őshazája Délkelet-Ázsia, valószínűleg Kína és Vietnám térsége, ahol már évezredekkel ezelőtt termesztették. A narancs édes íze és magas C-vitamin-tartalma miatt vált világszerte az egyik legkedveltebb gyümölccsé.

James Cook és a skorbut elleni küzdelem

A 18. században a hosszú tengeri utak egyik legnagyobb veszélye a skorbut volt, amelyet a C-vitamin hiánya okozott. A betegség fáradtságot, ínyvérzést és halált is okozhatott. James Lind brit orvos 1747-ben kimutatta, hogy citrusfélék fogyasztásával megelőzhető a skorbut. James Cook hajóskapitány ennek alapján citromlevet és savanyú káposztát adott matrózainak, így sikerült megóvnia legénységét a betegségtől. Ez a felfedezés a narancs és más citrusfélék stratégiai jelentőségét emelte ki a hajózásban.

Citrusfélék Európába érkezése:

A citrusok eredetileg Kelet- és Dél-Ázsiából származnak. Már Nagy Sándor hadjáratai során, a Kr. e. 4–3. században megjelentek Európában, először a citrom formájában. A középkorban az arabok közvetítésével terjedtek el, különösen Spanyolországban és Szicíliában. A 15. században Kínából érkezett egy nemesített, édes fajta, amelyet „kínai almának” neveztek.

A narancs útja Amerikába és a legnagyobb ültetvények :

A narancs a 16. században került Amerikába a spanyol hódítók révén. Először Floridában honosították meg, majd a kontinens déli és középső részein vált elterjedtté. Ma a világ legnagyobb narancstermelője Brazília, amely évente több mint 17 millió tonna narancsot termeszt. Az Egyesült Államokban Florida és Kalifornia a legjelentősebb termőterületek.

A narancs Magyarországon:

Magyarországra valószínűleg Mátyás király uralkodása alatt került, felesége, Beatrix révén Itáliából. A narancs sokáig ritka és drága gyümölcs volt, amelyet főként az arisztokrácia

forrás: internet

fogyasztott. A 20. században vált szélesebb körben elérhetővé.

Magyarországon kísérleti jelleggel termesztettek narancsot, főként a 20. század közepén. Bár a hazai éghajlat nem kedvez a citrusféléknek, voltak próbálkozások, amelyek rövid ideig sikereseknek bizonyultak

- Fertőd (Eszterháza, 1948–49): Az első komoly kísérlet a citrusfélék – citrom, mandarin és narancs – termesztésére itt indult. Az első csemetéket Olaszországból hozták, majd több ezer oltvány érkezett a Szovjetunióból. A sajtó is beszámolt róla, hogy beérett mintegy 200 citrom, 150 mandarin és 8–10 narancs.

- Balaton-felvidék (Balatonakali): A szovjet nyomásra indított mezőgazdasági kísérletek részeként itt is próbálkoztak citrusfélékkel. A helyiek ironikusan „magyar narancsnak” nevezték a termést, utalva Bacsó Péter „A tanú” című filmjére, amelyben a „kicsit sárgább, kicsit savanyú, de a mienk” mondat vált szállóigévé.

- Klimatikus kihívások: A magyar éghajlat túl hűvös és kevésbé napfényes a narancs számára. Bár üvegházi körülmények között ma is lehet citrusokat nevelni, szabadföldi termesztésre az ország nem alkalmas.

- Üvegházi termesztés: Egyes kertészek és kutatók ma is kísérleteznek citrusokkal, főként citrommal és mandarinnal. A narancs ritkább, de megfelelő gondozással és fűtött üvegházban nevelhető.

- Éghajlatváltozás hatása: Az utóbbi években felmerült, hogy a melegedő klíma miatt a jövőben akár hazai citrusültetvények is létrejöhetnek, bár ez még mindig inkább kísérleti szinten mozog.

Narancs karácsonyi ajándékként:

A narancs a 19–20. században vált a karácsonyi ajándékozás részévé. Ritkasága miatt különlegesnek számított, a bőség és a napfény szimbólumát hordozta a téli sötétségben. A narancs a karácsonyfa alatti ajándékok között a gazdagság, egészség és szeretet jelképe volt.

A narancs szimbolikája:

A narancs színe és formája miatt a nap, az életenergia és a gazdagság jelképe. A mediterrán kultúrákban a termékenységhez és a boldogsághoz kapcsolták. A narancssárga szín pszichológiailag az örömöt, kreativitást és optimizmust közvetíti.

A narancs a művészetben:

A képzőművészetben a narancs gyakran jelenik meg csendéleteken, ahol a bőség és az érzékiség szimbóluma. A reneszánsz festészetben a narancs az édeni gyümölcsök közé tartozott, a paradicsom és az ártatlanság jelképeként. A barokk korban a narancs a gazdagságot és a luxust fejezte ki. A modern művészetben pedig a narancs színe az energia és vitalitás kifejezője.

A narancs útja Délkelet-Ázsiától Európán át Amerikáig a világkereskedelem és kultúrtörténet egyik izgalmas fejezete. Tudományos jelentősége a C-vitamin révén életmentő volt a hajózásban, kulturális szerepe pedig a gazdagság, egészség és fény szimbólumaként vált meghatározóvá. Magyarországon karácsonyi ajándékként különleges értéket hordozott, a művészetben pedig a szépség és bőség örök jelképe maradt.

Kedves Olvasók!

Ezúton szeretnék mindenkinek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánni, sok meghitt pillanattal, békével és szeretettel. A karácsony a család, az összetartozás és az öröm ideje – legyen tele fényekkel, melegséggel és mosollyal minden otthon.

Az új esztendő pedig hozzon mindannyiunknak boldogságot, egészséget és sikereket. Legyen 2026 a megvalósult álmok, új lehetőségek és örömteli találkozások éve!

Könyves sarok

*A december Karácsony hava, Advent ideje. A lelki ráhangolódáshoz egy igazi lélekemelő újdonságot szeretnék ajánlani mindenkinek „**Zsuffa Tünde: A jászol titka**” c. könyvével.*

A könyvajánlóban ez olvasható: „A jászol titka című regény egyszerre lélekemelő karácsonyi történet és időutazás a szeretet, a hűség és a titokzatos isteni gondviselés világába. Mert vannak titkok, amelyeket nem kell kimondani… És vannak csodák, amelyek minden karácsonykor újra megszületnek.”

Úgy gondolom, sokan vagyunk, akik még nem gondolkodtak el azon, mit is jelentenek a betlehemi jászol körüli figurák. Ennek magyarázataként még egy, a könyvből vett idézettel szeretném befejezni az ajánlómat:

„…az egész betlehem az emberi élet teljességét és a szeretet erejét szimbolizálja: a Kisjézus a reményt és az életet, Mária a tisztalelkűséget és az anyai szív odaadását, József a csendes hűséget, a pásztorok az egyszerűséget, az emlékezetet, a királyok az áldozatot, az angyal az üzenet erejét, az ökör az önfeláldozást, a szamár az alázatot.”

Ezzel a lelki ráhangolódással szeretnék minden kedves olvasómnak és a falu minden lakójának békés, szeretetteljes ünnepet kívánni!

Schmidt Gabriella
könyvtáros

A mandátum nélkül

Tév/hitek - ifj. Kulutácz Zoltán rovata

Kínával kapcsolatban ismerők gyakran emlegetik, hogy az ország történelme ciklusokban zajlik. Az új uralkodóház első évtizedei és királyai/császárai békét és gazdagságot hoznak az országnak, de az idő múlásával egyre alkalmatlanabb uralkodók váltják őket. Míg végül egy kirobbant lázadás vagy külső erő elsodorja a dinasztiát és újat ültet a helyére. Az ókori Kínában és a császárság évszázadai alatt a “mennyei mandátum” adja a legitimitást. Az uralkodó az ég/menny fia, aki ennek kegyelméből ülhet a trónon. Az uralkodó és a dinasztia addig rendelkeznek a mandátummal, amíg erényesek és követik az ég tanításait.

Ha tehát egy uralkodó elleni lázadás vagy támadás ennek bukásával végződött, azt jelezte, hogy elveszítette a mandátumot. A mandátumnak nem feltétele, hogy az uralkodó ereiben nemesi vér csörgedezzen, kizárólag erényessége és elkötelezettsége.

Ennek a gyakorlatnak ékes példája Di Xin (közismertebb nevén Zhou, de erre később kitérek), a Shang dinasztia utolsó királya (i.e.1075-i.e.1046). A Shang i. e. 1600 és 1046 között irányította az országot és az első kínai dinasztia, amelynek létezését feljegyzések és archeológiai leletek is bizonyítják. A dinasztia kezdete vitatható, a korai királyokról szóló információk megbízhatósága megkérdőjelezhető a későbbi évszázadok viszont már könnyebben nyomonkövethetőek, Di Xin ekkor már Yinből (mai Henan tartomány) irányította az országot. Sima Qian (i. e. 145-i.e. 86 között élő történetíró, aki elsőként foglalta össze a kínai történelem addigi 2000 évét) feljegyzései szerint fiatalkorában egy lobbanékony természetű, olykor erőszakos uralkodó volt, akinek testi ereje és intelligenciája is kimagasló, vadállatokkal folytatott pusztakezes összecsapásokat és előszeretettel vitázott. Tehetséges hadvezérként több ütközetben is vereséget mért a szomszéd államok seregeire.

Az idő múlásával azonban Di Xin elkezdett megváltozni. Felhagyva a csatározásokkal egyre több időt töltött a fővárosban, kényelemben. A király egyre inkább kezdett elmerülni a hedonista élvezetekben, Yin mellett több kisebb palotát is felépíttetett, hogy azokban kegyeltjeivel szabadon mulathasson. Ebben méltó társának bizonyult kedvenc szeretője Da Ji, akit egy korábbi hóditó hadjárat megnyerése után vett maga mellé. Da Ji a feljegyzések szerint teljesen markában tartotta az uralkodót, bármely ötletét megvalósíthatta, ami meglehetősen bizarr eseményekhez vezetett.

A csúcsot az akkori Zhaoge-ben felépített terasz jelentette, ahol Di Xin egy jókora tavat ásatott ki, amelyet teljesen megtöltöttek borral. A tó menti fákra nyársakat aggattak, amelyekről sült hús lógott le. A teljes szabadságukban (pucéran) ünneplő vendégeknek szabályosan csak le kellett hajolniuk a borért vagy felnyúlni egy szelet húsért. A tó közepén, egy mesterséges kis szigeten pedig a király és Da Ji szórakoztatta egymást. (Egy alkalommal 3000 vendég mulatozott a tó mentén) Azonban nem csak a féktelen hedonizmus volt jellemző a király késő éveire. Szeretője meglehetősen erőszakos, gonosz személyként élvezetét lelte mások szenvedésében. Egy történet szerint, amikor meglátott egy parasztot puszta lábbal sétálni a jégen, elfogatta és a lábait levágatta, hogy lássa miért ellenálló a hideggel szemben.

Állítólag ő találta fel azt a bronz cilindert, amelyet megtöltöttek szénnel, felfűtötték amíg izzani nem kezdett, majd a szerencsétlen áldozattal átöleltettek. Egy másik feljegyzés szerint a cilinder vízszintesen lett elhelyezve, az áldozatnak pedig csupasz talppal kellett végigsétálnia rajta. Ha elveszítette egyensúlyát, akkor a cilinder alatti tűzrakásban lelte végét. Közemberek és nemesek tucatjai végezték a bronzcilinder és egyéb kínzóeszközök áldozataiként, miközben a pár vidáman nézte végig agonizáló halálukat. Da Ji a Déli- és Északi dinasztiák korában (i.u. 420 -i.u. 589) már rókatündérként bukkan fel, amely beleköltözve a nő testébe elcsavarta az uralkodó fejét és azt a pusztulásba vitte. (A közhiedelem még a lábkötözés intézményét is Da Ji hatásának tudja be, állítólag így rejve el rókalábát).

Az extravagáns életmód és a kegyetlen szorakozás hatására elkezdett nőni az ellenállás az uralkodóval szemben. A lobbanékony és kritikát nem tűrő Di Xin még a saját családjára sem hallgatott.

Féltestvére Wei Zi reformterveit folyamatosan félredobta, nagybátyját Bi Gan-t - miután az kritizálta a király viselkedését - kivégeztette, majd kivágatta a király szívét, hogy láthassa egy bölcsnek valóban hét szívrekesze van-e?

Di Xin és a Shang dinasztia végét végül a szomszédos Zhou (周) állam elleni háború hozta el. A Muye-i csatában a Shang erők 170 000 katonája állt szemben 45 000 Zhou gyalogossal. Di Xin csapatainak többségét rabszolgák alkották, de ő abban bízott, hogy a tűlerő még ha a győzelemre

nem is, de arra elég lesz, hogy lelassítsák a jobban képzett ellenséges erőket. Katonáinak többsége azonban vagy elmenekült vagy átállt még az ütközet kezdete előtt s így Muye egy döntő vereség színhelye lett. Az utolsó Shang király minden kincsét a palotába vitette, majd magára gyújtotta az egészet. Da Jit a támadók elfogták, kivégezték majd a fejét egy karóra tűzték Di Xin-é mellé. Ji Fa nem sokkal később Wu király néven megalapította a Zhou Dinasztiát, amely egészen i.e 256-ig irányította Kínát.

Di Xin vagy ahogyan az utokór innentől emlegette Zhou (紂/mészáros) király úgy vonúlt be a köztudatba, mint a három rossz uralkodó egyike. Példázatok, regények, sőt operák antagonistája, főszereplője lett, mintája annak, hogyan nem szabad uralkodnia és viselkednie egy királynak vagy főúrnak.

S bár megítélése változott a kínai történelem során (a Han korszak óta vannak történészek, filozófusok, akik pozitívabban ítélték meg), a róla felhozott példák és tanmesék elkezdtek egyre radikálisabb formát ölteni. A bronz kínzócilinder vagy a bor tó is a későbbi századok szüleménye. A legkorábbi fentmaradt írásos emlék -a Zhou dinasztia alatt íródott Dokumentumok könyve (書 經/Shūjīng)- például nem említ semmifajta kínzást vagy legendás pazarlást, holott hat példát is felhoz vádként Zhou ellen. Ezek azonban – az iszákosságot leszámítva- sokkal inkább tűnnek „felfogásbeli, ideológia” különbségnek. Talán a legjobb példa ere az a vád, hogy Zhou nem végezte el megfelelően a vallási szertartásokat.

Régészeti leletek bizonyítják, hogy a Shang korszakban - sőt talán még a Xia időkben is - gyakoriak voltak az emberáldozatok, amelyek központi részét képezték a szertartásoknak. Ez a gyakorlat az egész Zhou dinasztiát, sőt néhány utódállamát is végigkísérte. Di Xin apja Zu Jia király volt az, aki leegszerűsítette a szertartások menetét s ennek következtében az ember és állatszertartások helyét átvette a termények felajánlása. Régészeti feltárások alapján megállapíthazó, hogy uralkodásának idejére, gyakorlatilag eltűntek ezek az áldozatok . Ebben az esetben tehát felállíthatjuk azt a hipotézist, hogy a késői Shang uralkodók felfogása a vallásról és legfőképpen az áldozatokról, más volt, mint a Zhouké s a kritika ennek a kulturális, vallási ellentétnek szólt. Ezt a feltételezést erősíti, hogy az új dinasztia nemcsak, hogy szakított az egyszerűsítésekkel, hanem meg is növelte az ember- és állataldozatokkal járó szertartásokszámát.

Szintén kritikaként lett megfogalmazva, hogy nők tanácsait követi. Ugyanakkor az amit kritikusai a csábítás eredményeként tudtak be, könnyedén lehetett annak jele, hogy az uralkodó nagyra tartotta az

Di Xin, forrás: internet

ágyasai tanácsait és rendszeresen kikérte annak véleményét. A Shang dinasztia alatt a nők fontosabb szerepet játszottak az állam irányításában vagy vallási szertartások lebonyolításában, mint az őket követő korszakokban. Wu Ding császár (i. e. XIII század – i. e. 1192/1197) mindhárom felesége ellátott katonai és vallási feladatokat, sőt Fu Hao a királyság egyik legeredményesebb katonai vezetője volt. (Fu Hao sírját 1976-ban tárták fel, a benne talált leletek, többek között orákulum csontok sokat segítettek, mind személyének, mind a korszaknak a megismerésében). A Zhou korszakban viszont ki lettek szorítva az állami és katonai pozíciókból és főbb „területükként” a háztartás vezetését illetve egyes azokhoz kapcsolható munkákat (szövés, selyemhernyó tenyésztés etc.) jelöltek ki.

Már ebből a két példából is látható, hogy Zhou király - és Da Ji - legendás rossz híre legalábbis részben propaganda eredménye volt, amelynek célja eleinte az őt követő dinasztia politikai legitimitásának megerősítése. Az idő múlásával azonban a mennyei mandátum elvesztésének intő és tökéletes példája lett, amelyet egészen a XX. századig megannyiszor idéztek és idéztek fel.

Karácsonyi hangverseny

Hangszín - Dunaszekcsői Fúvószenekar rovata

A Dunaszekcsői Fúvószenekar idén is szeretettel hív mindenkit a karácsonyi koncertjére, ami 2025. december 20-án lesz a Dunaszekcsői Római Katolikus Templomban. A Karácsonyi Hangverseny immár elmaradhatatlan része a település ünnepi hagyományainak, és évről évre egyre több látogatót vonz. A zenekar hosszú évek óta őrzi azt a hagyományt, hogy az ünnepek előtt közösen ajándékozza meg a falut egy felemelő műsorral. A koncert az adventi időszak egyik legjobban várt eseménye, ezért a kis zenészek és a zenekar tagjai már november eleje óta készülnek, hogy a lehető legszebb előadást adják.

A műsort ezúttal is egy különleges, ünnepi nyitány vezeti majd be, amelyet kifejezetten erre az alkalomra választottunk. Idén is nagy örömünkre szolgál, hogy a dunaszekcsői zeneiskolások is színpadra lépnek egy-egy karácsonyi dallal, majd együtt muzsikálnak a fúvósokkal. A diákok izgatottan várják, hogy egyénileg és a zenekarban is megmutassák tudásukat a falu előtt. Műsorunkban régi, jól ismert dallamok és friss összeállítások is felcsendülnek majd.

A templom csendes falai között minden hang még ünnepibb, így a koncert igazi karácsonyi hangulatot ígér. A templom akusztikája mindig különlegesen széppé teszi a hangzást. Azt reméljük, hogy a közös élmény segít mindenkinek megállni egy kicsit az év végi rohanásban, és hogy a zenével sikerül egy kis békességet és meghittséget vinnünk mindenki szívébe. A hangverseny után a templomtéren forró teával és aprósüteménnyel kedveskednek a közönségnek az adventi vásár alatt.

Mindenkit szeretettel várunk egy felejthetetlen, lélekemelő elő-karácsonyi délutánra!

Szúrós kedvenceink: A KAKTUSZOK

Virágszirmok - Treutz Éva rovata

Egyediségüknek és változatosságuknak köszönhetően igen népszerű növényekké váltak. Ahány fajta, annyi féle. A kaktuszok Amerikában őshonosak, de rendkívüli alkalmazkodóképességüknek köszönhetően az évezredek során szinte az egész világon elterjedtek a magashegységektől a trópusi őserdőkön keresztül a tengerpartokig.

Így természetesen az igényeik is különbözőek. Bár sokszor halljuk, hogy a kaktuszok igénytelenek, a rossz tartási körülményekkel szemben ők sem ellenállók. Az alábbiakban a hazánkban is kapható és egyszerűbben tartható fajták igényeit szeretném röviden ismertetni.

Általánosságban elmondható, hogy talaj vonatkozásában a jó vízáteresztő, homokos, vagy kavicsos talajt kedvelik, melyet magunk is elkészíthetünk számukra virágföld és homok 1:1 arányú keverésével. Az idősebb példányok esetében keverhetünk hozzá kevés agyagos földet is. Vízigényüket tekintve fajtánként és évszakonként eltérő lehet, általában kevés vizet igényelnek, amit rendkívül jól hasznosítanak, de sokáig elélhetnek víz nélkül is. Hazai körülmények között azért a meleg nyári hónapokban ajánlatos a heti öntözés a sikeres megtartás és virágzás érdekében. A téli időszakban (teleltetés során) azonban elég a mérsékelt, nagyon ritka öntözés, ill. egyes fajtáknál a teljes vízmegvonás alapozza meg a következő évi virághozamot. A túlöntözés a növény pusztulásához vezethet. A kaktuszok fényigényéről is elmondhatjuk, hogy általában kedvelik és bírják is a tűző napot, de ebben az esetben is fajtánként változhat. Pl.: a kaktusztüskék sok egyéb tulajdonságuk mellett árnyékot vetnek a növény felszínére, ezáltal csökkentik a napsugárzás intenzitását, védve a növényt a túlzott felmelegedéstől. Tehát a sűrűbb tüskékkel rendelkező egyedeket bátrabban tarthatjuk tűző napon, míg például a levélkaktuszoknak optimálisabb a félárnyékos hely. Amennyiben tudjuk biztosítani ezeket az alapfeltételeket a növényeink számára, biztosak lehetünk benne, hogy sok örömöt okoznak majd növekedésükkel, virágzásukkal szinte egész évben. Úgy, ahogy a kaktuszok, úgy a virágaik

is rendkívül változatosak méretben, formában és színben egyaránt. Bár nagytöbbségük tavasztó őszig hozza szebbnél szebb virágát, a karácsonyi kaktusz éppen ebben az időszakban díszít, amikor a faj többi képviselői már megkezdték a téli pihenőt, amely kb. október végétől április közepéig tart a tavasz beköszöntétől függően.

Ekkor, tél végén ajánlott elvégezni az átültetéseket is, amennyiben szükséges. Azonban itt említeném meg, hogy léteznek olyan fajták, amelyek hidegtűrőek és minden további nélkül áttelelnek szabadföldben.

A kaktuszok szaporítása történhet magról, tőosztással, ill. hajtásdugványozással. Növekedési ütemük fajtánként változó, de általánosságban elmondható, hogy rendkívül lassan növekednek. E tulajdonságukból adódóan a növénykedvelők körében a kaktuszok a türelem és a kitartás szimbólumaivá váltak, emlékeztetve arra, hogy a jelentős eredmények gyakran hosszú idő alatt alakulnak ki, mint, ahogy egy kaktusz akár évtizedeken át fejlődik, mielőtt virágba borulna, úgy a mi életünkben is lehetnek olyan célok melyeknek megvalósítása hosszú időt és kitartást igényel.